

Izšla vsak dan razen sobot, nedelj in praznikov.
Issued daily except Saturdays, Sundays and Holidays.

PROSVE TA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredništvo in upravniški prostori
2657 S. Lawrence Ave.

Office of Publication:
2657 South Lawrence Ave.
Telephone, Rockwell 4904

LETO—YEAR XXIX

Cena lista je \$0.00

Entered as second-class matter January 16, 1932, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1917.

CHICAGO, ILL., TOREK, 17. MARCA (MARCH 17), 1936.

Subscription \$0.00 Yearly

STEV.—NUMBER 54

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1102, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

Hitlerjev odgovor Ligi narodov je povzročil novo krizo

Francija zapretila z izstopom iz sveta Lige narodov, če bodo ostale države sprejele Hitlerjeve pogoje. Francosko-sovjetski pakt vzajemne vojaške pomoči bo predložen mednarodnemu razsodišču. Ameriška vlada objavila dokumente v zvezi z intrigami francoskih diplomatov, ki so izzvale sedanjo krizo.

London, 16. marca. — Hitlerjev odgovor na povabilo sveta Lige narodov, naj pošlje svoje reprezentante v London, da se udeležijo seje, na kateri bodo razpravljali o konfliktu, ki ga je povzročila nacistična militaristična okupacija Porenja, je prišel in izzval novo krizo.

Hitler naglašja v svojem odgovoru, da je pripravljen poslati vojaške zastopnike v London pod pogojem popolne enakopravnosti. On mora imeti iste pravice pri diskusijah in zaključkih sveta Lige narodov kakor druge države, ki so reprezentirane na konferenci. Te morajo tudi takoj pristati, da bodo razpravljale o Hitlerjevem mirovnem načrtu, ki ga je očrtal v svojem govoru 16. marca, ko je njegova armada korakala v Porenje. Hitler je skrat predložil 25-letni mirovni pakt, katerega je pripravljen skleniti s sosedi Nemčije.

Francoski delegat se razkačeni zaradi Hitlerjevega odgovora in zapretili so z izstopom iz sveta Lige narodov, če bo ta prejel Hitlerjeve pogoje. Reprezentanti Anglije in Belgije so tudi izjavili, da so Hitlerjevi pogoji nesprejemljivi.

Pierre-Etienne Flandin, francoski zunanji minister, je stopil stiske s svojo vlado kakor hitro je bil Hitlerjev odgovor obavljen. "Prišel sem v London, da sodelujem v razpravah o krizni lokarnski pogodbi po nemški," je rekel Flandin. "V razpravi se ne bom spustal."

To je bila pretnja, da bo Francija izstopila iz sveta Lige narodov, ako bi reprezentantje drugih držav sprejeli Hitlerjeve pogoje. To bi pomenilo konec Lige narodov, preko katere skuša Anglija uveljaviti sistem kolektivne varnosti evropskih držav.

Hitlerjev odgovor je izzval nove komplikacije, ki bodo morale rezultirati v polomu londonske konference. Francija je namreč že prej naznanila, da se ne bo pogajala s Hitlerjem, dokler ne odstopi od oborožene sile iz Porenja. Vest iz Berlina, da je Hitlerjeva nota Londonu zadnja njegova beseda v sedanjem konfliktu, je povečala napetost.

Pariz, 16. marca. — Francoska vlada je instruirala svoje legats v Londonu, naj vztrajajo na svojem stališču, da mora biti nacistična Nemčija kaznovana, ker je potepala lokarnski pakt z militaristično okupacijo Porenja. Umakniti se ne smejo niti za palec, čeprav pride do poloma Lige narodov.

Francoska vlada ima nov načrt, da pridobi Anglijo, za skupni nastop proti Hitlerju, ki naj bi prisilil slednjega na odstop iz Porenja. Premier Albert Sarraut je naznanil, da bo predložil francosko-sovjetski vojni pakt mednarodnemu razsodišču v Haagu kakor hitro bo svet Lige narodov spoznal Nemčijo za krivo kršitve lokarnskega pakta. Francoski kabinet je ugotovil, da bo razsodišče odločilo, da določbe lokarnskega pakta niso bile kršene s sklenitvijo vojno-obvezne pogodbe s sovjetsko Rusijo, kakor trdi Hitler. V tem slučaju je Anglija ne bo mogla ne uprati in bo morala podpreti Francijo.

Washington, D. C., 16. marca. — Izvorni departement je objavil podrobnosti diplomatskih in-

Domače vesti

Adamič potuje in predava
Cleveland. — Pisatelj Louis Adamič, ki je obiskal Cleveland zadnje dni, se nahaja na daljši predavateljski turneji, ki ga povede preko centralnega zapada in jugozapada na zapad do pacifičnega obrežja. Na tem potu se bo mudil več mesecev. V jeseni izide njegova prihodnja knjiga z naslovom "Cradle of Life", ki bo zajela življenja na Slovenskem in Hrvaškem.

Nov grob v Illinoisu
Springfield, Ill. — Tu je umrl Jakob Kužnik, star 44 let in doma iz Dobnida pri Toplicah. Zapušča ženo, pet sinov, dve hčerki, dva brata in sestro.

Padel s strehe in si zlomil nogo
Milwaukee. — Frank Zore, star 42 let, je zadnje nedeljo popravil radijsko anteno na strehi svojega stanovanja, pri tem pa je padel s hiše in si zlomil levo nogo. Nahaja se v bolnišnici.

Novice iz Minnesote
Ely, Minn. — Državno vrhovno sodišče je potrdilo odškodnino \$2000, katero ima dobiti rojak Jos. Pečavar od Oliver Iron Mining Co. za poškodbe pri delu iz leta 1930. Pravda za to odškodnino se vleče že vsa ta leta in Pečavar je medtem izgubil vid na desnem očesu zaradi poškodbe. — Peter Fugina je dobil službo učitelja matematike in splošnih znanosti v tujakanski srednji šoli. — Društva JSKJ so pred kratkim uprizorila tridejansko komedijo "O ta vražja vdoma!"

Samomir v Kansasu
Breezy Hill, Kans. — Zadnje dni si je končal življenje Anton Jeler, star 57 let in doma iz Brezja pri Brezicah. Bil je član društva 65 SNPJ.

Avto ubil rojaka
Seattle, Wash. — Avto je do smrti povozil Miroslava Zoretiča. Ponesrečenec je bil pred leti član društva 611 SNPJ.

Nov grob na zapadu
Bingham, Utah. — V bolnišnici v Salt Lake Cityju je umrl Frank Bačnik, star 41 let in doma iz Ravne pri Blokah, žrtve rudarske jetike. Bil je samec in v Brooklynu zapušča sestro, v Kanadi pa brata.

Mongoli in Japonci so se sporazumeli
Moskva, 16. marca. — Poročilo iz Ulan Batorja (Urga) se glasi, da sta vladni zunanje Mongolije in japonske vladke Mandžukuo sprejeli načrt za poravnane vseh svojih sporov in obmejnih incidentov pred razsodiščno komisijo. Obe vladi imenujeta člane komisije, katere pojde takoj na delo.

Sovjeti računajo s sedmimi državami v enotni fronti
Moskva, 16. marca. — Uradni sovjetski list Izvestija poroča, da enotna fronta proti nacistični Nemčiji šteje zdaj sedem držav. Te so: Sovjetska unija, Francija, mala antanta (Čehoslovakija, Jugoslavija in Rumunija) in dve državi balkanske antante (Turčija in Grčija).

Japonska dobi ministra za propagando
Tokio, 16. marca. — Japonski ministri zahtevajo ustanovitve posebnega ministrstva za propagando. Naloga novega ministra bo, da bo "vodil in kontroliral javno mnenje" na Japonskem. Z drugimi besedami: militaristična cenzura!

Pretirane vesti o italijanskih zmagah

Abesinci pripravljeni na bitko

Addis Ababa, 16. marca. — Najnovejša poročila pojasnjujejo situacijo na severni fronti. Iz teh je razvidno, da so bila italijanska poročila o velikanskih zmagah pretirana.

Armada rasa Kasasa, rasa Seyouma in rasa Imeroua niso bile uničene, kakor so poročali Italijani, kajti te še vedno drže svoje pozicije severno in zapadno od Aksuma. Dedjasmač Ayalu, guverner province Wolaita in eden najpospešnejših abesinskih poveljnikov na severni fronti, je ponovno prekorajčil reko Takaz. Sedaj je v svoji provinci, kjer opazuje gibanje italijanskih čet.

Abesinska vlada je potrdila poročila o prodiranju italijanske armade, zanikala pa vesti o porazu abesinskih čet. Edina izjema je slučaj rasa Mulughe, ki je predolgo vztrajal na svojih pozicijah pri Amba Aradamu in se je moral potem umakniti pred Italijani. Njegovi armadi sedaj poveljuje rasa Kabada. Ta je saseda utrjene pozicije v bližini gorovja Alaji in je dobro založena s orožjem, municijo in živili ter pripravljena na spopad s Italijani.

Glavni stan abesinske armade na severu je bil včeraj spet bombardiran iz zraka. Ena bomba letalo se abesinske krogle uničile in italijanski letalci so se ubili, ko je letalo treščilo na tla. Abesinci vidijo, da namerajajo, da so njene čete razdejale 20 vojaških letal, odkar je izbruhnila vojna.

Španska levičarska zbornica se sešla

Fašisti streljali na stanovanje socialističnega vodje

Madrid, 16. marca. — Španski parlament, v katerem imajo združene levičarske stranke absolutno večino, se je danes sešel k prvemu zasedanju. Sinoči je bila prelinirana seja, na kateri je bilo imenovano začasno vodstvo. Po stari šegi odpre zborovanje najstarejši poslanec in ta naloga je zadela monarhista in admirala Ramona Carranza, dočim je bil komunist Jose Uribe izbran za prvega tajnika. Nato je bil Carranza pozvan, naj izkazuje "Vive la república". Carranza se je uprl, nakar so socialisti in komunisti demonstrirali proti njemu s prepevanjem "Internationale".

Skupina mladih fašistov je sinoči streljala na stanovanje socialističnega voditelja Francisca Larga Caballera in kroglo so sesule šipe v enem oknu. Dva fašista sta bila aretirana.

V Logronu so fašisti provocirali oster spopad z ekstremnimi levičarji in v teku izgrediv je zgrozilo šest samostanov in cerkva; kasneje so se fašisti spopadli z vojaštvom, ki so delali mir in več oseb je bilo ubitih in ranjenih.

Eastman lomi kopja za železniške magnate

Chicago. — Zvezni koordinator železnice Joseph B. Eastman bi na vsak način rad videl čim ožje spojitve železnice v svrhu bolj ekonomičnega obratovanja. O tem je govoril zadnje dni pred Prometnim klubom v tem mestu in rekel, da bi konsolidacija železnice prinesla lastnikom (wallstreetkim bankirjem) mnogo denarja, kar bi lahko privedlo do znižanja prevoznih cen. Železničarji se temu upirajo, ker bi pomenilo nove odslovitve. Prav ta-

PRITISK NA KONGRES ZA ZNIŽANJE DELOVNIKA

Akcije za znižanje brezposelnosti zahteva Bill Green

VSLED VOLITEV NAJBREŽ NE BO NIČ

Washington, D. C. — Zadnje poročilo Ameriške delavske federacije, ki pokazuje, da se je v prošlem januarju zvišala brezposelnost za 1.229.000, je tolklo dirnilo oficijelni Washington, da so se tudi v administracijskih krogih spomnili, da je v delu še vedno brezposelnost. Na to so bili prej že skoraj pozabili.

Delavska tajnica Frances Perkins je nekaj dni prej optimistično poročala, da se je število brezposelnih v januarju zvišalo "le" nekaj nad 650.000, kar je po njenem zagotovitvi sezonski pojav. Deželo je zagotovila po Hooverjevemu receptu, da se razmere izboljšujejo in ni nobenega vzroka za alarmiranje.

V rajeke dolino administracije pa je vrgla bomba flegmatična Ameriške delavske federacije, ki je s svojim poročilom pokazala, da že od januarja 1931 ni bil padec v zaposlenosti tako velik, ko v letošnjem januarju 1.229.000 več delavcev brez dela ko v zadnjem decembru, kar je zvišalo armado brezposelnih na 12.626.000!

Bill Green je v tem videl "nič drugega ko veliko tragedijo." "Industrije si skoraj nič ne prizadevajo, da bi zmanjšale to tragedijo brezposelnosti. V akcijo mora stopiti kongres. Edini odgovor je znižanje delovnika brez znižanja plač." Kongres je pozval, naj vzame s police Black-Conneryjev osnutek, ki določa splošno znižanje delovnika na 80 ur v tednu.

To poročilo o senzacionalnem zvišanju brezposelnosti je tolklo dirnilo predsednika, da je sklical konferenco v Beli hiši o tem vprašanju. In soditi po odmevu, so na tej konferenci prišli do zaključka, da je treba — po zvati delodajalce, da upove več delavcev. To "dolžnost" je predsednik Roosevelt tudi izvršil. Kakšen bo rezultat, si lahko vsak sam misli.

V levem krilu obeh zbornic se je vseeno pojavil sentiment, da je "nekaj treba storiti." Senator Norris je rekel, da je treba znižati delovnik na šest ur brez znižanja plač. Njegovo izjavo je indorsiral tudi senator Coughlin. Nekateri kongresniki so pa prišli do zaključka, da je treba zvati s police prej omenjeni osnutek senatorja Blacka in kongresnika Conneryja.

Je pa zelo dvomljivo, da bo prišlo, do kakšne akcije v tem kongresu. Dominantna politika administracijskih krogov je, da se mora kongres čim bolj izogibati kontroverznim vprašanjem. Pred durmi je namreč predsedniška kampanja in čim manj se zbije barka tem bolje. Sploh se v njo ne sme nikdo zaganjati.

To pojasnjuje, zakaj se je v Washingtonu naselila taka zvežnacija in umikanje na čeli črti. Pred volitvami se hoče administracija izogniti vsakemu konfliktu, ker ne mara izgubiti nobenega glasa. Delovne mase in predvsem brezposelni bodo nasledovali z obljubami, ker obljube so v ameriški politiki še vedno najlepša "platforma", mnogo tišočev brezposelnih pa je radi brezdomništva itak izgubilo pravico do glasovnice.

ko so proti temu tudi mesta, ki bi bila prizadeta valed izgube postaj, delavnic in podobno. End teht mest je Council Bluffs, Iowa, kjer je bila trgovska zbornica prvotno navdušena za Eastmanov načrt, sedaj pa deluje proti, ker bi bilo mesto jako prizadeto.

Mussolini kuje fašistične bloke

Važna posvetovanja med Italijo, Avstrijo in Ograko

Rim, 16. marca. — Benito Mussolini, Kurt Schuschnigg in Julius Goemboos, ministrski predsedniki Italije, Avstrije in Ogrske, se bodo sestali v Rimu ta teden in razpravljali o problemih, ki jih je vrgla na površje nova evropska kriza.

Hitlerjevo raztrganje lokarnskega pakta in njegova izrečena želja, da je pripravljen podpisati pakt z Avstrijo, bosta predmet razprav. Konferenca se odpravi prihodnje sredo in bo trajala tri dni.

Pred dvema letoma so se premierji teh držav tudi sestali v Rimu in podpisali politični in ekonomski dogovor, ki jih je združil v nekakšni zvezi. Italijansko-abesinska vojna, sporazum med Italijo in Nemčijo in gibanje, čigar cilj je ustanovitev unije podonavskih držav — vse to je vrglo nove probleme na površje. Pravkar doseženi sporazum med Nemčijo in Italijo je glavni vzrok sestanka v Rimu med premierji Italije, Avstrije in Ogrske. Iz teh razgovorov se lahko laicim nova vojaška zveza med temi državami, v katero bo morda stopila tudi Nemčija, toda prej mora biti rešeno vprašanje neodvisnosti Avstrije.

Ali so stavkajoči mornarji uporniki?

Rooseveltovega kabinet ni zedinjen v tem vprašanju

Washington, D. C., 16. marca. — Vprašanje, če so mornarji, ki so zastavkali pred nekaj dnevi na parniku Californiji v pacifičnih vodah, uporniki ali samo stavkarji, je te dni razdvojilo Rooseveltovega kabinet. Trgovinski tajnik Roper vztraja, da so stavkajoči mornarji uporniki in zahteva od justičnega tajnika, naj nastopi proti mornarjem s kriminalnim postopanjem, na drugi strani pa delavska tajnica Frances Perkins trdi, da mornarji niso uprizorili nobenega upora, pač pa navadno stavko, ki je delavcem priznana kot postavno dejanje.

Mornarji na parniku Californiji so zastavkali 4. marca. Perkinsova je takoj stopila s njimi v telefonično zvezo in jih pregovorila, da so končali stavko in se vrnili na ladjo, ki je stala v luci San Pedro, Calif. Mornarji so zahtevali zvišanje plače od \$57.50 na \$62.50 mesečno.

Perzija naročila moderno obleko za svoje ženske

Moskva, 16. marca. — Sovjetska časniška agentura Taas je poslala vest iz Teherana, glavnega mesta Irana (Perzija), da je iranska vlada sklenila financirati nenavaden problem: preobleka bo vse perzijske ženske v moderno evropsko oblečilo. V ta namen je vlada dovolila pol milijona rialov (okrog \$120.000) za nabavo obleke in klobukov in to blago bo potem prodajala po zelo nizki ceni.

Farmarsko-delavska stranka v Južni Dakoti

Mitchell, S. D. — Tu se je ustanovila farmarsko-delavska stranka, ki bo nastopila s svojimi kandidati pri volitvah v letošnjem novembru.

NACIJSKI NAČRT ZA UNIČENJE TRPEČE EVROPE

Goering je z vojnim štabom izdelal fantastičen načrt za podjarmljenje velikega dela Evrope in Rusije

HITLER POTREBUJE SE TRI LETA

Monakovo, Nemčija. — (FP) — V luči objave nekaterih militarnih dejstev po holandski vladi ni nacistična vojaška okupacija Porenja zgolj sadnji incident nemškega pokopa versajške pogodbe, marveč prvi Hitlerjev korak za podjarmljenje in uničenje velikega dela Evrope in Rusije.

Vse to bi se ališalo fantastično, če bi ne bile znane nacistične ambicije in gigantno oboroževanje Nemčije. Toda odkar so prišli na dan obrisi fantastičnega nacističnega načrta, katerega je izdelal Hitlerjev vojni štab pod vodstvom generala Goeringa, je z vojaško okupacijo Porenja stresla vso Evropo nova mrljica.

Ti obrisi Goeringovega načrta so prišli na dan, ko je holandska vlada obvestila London in Pariz o velikih vojaških pripravah na holandski meji, kjer je nacistična Nemčija že zgradila 17 podzemnih vojaških erodromov in kjer se nahaja 51 delavskih kampov. V teh kampih imajo nacisti upošle-nih 87.000 moških pri utrjevanju, gradnji vojaških cest in pet desetov močnih betoniranih podstavkov za težke topove.

V bodoči svetovni vojni, ki bo v primeri z njo sadnja svetovna vojna komaj igrača, nameravajo nacisti udati na Francijo skozi Holandsko, ker je Belgija po zadnji vojni zgradila ob vsaj nemški meji verigo močnih podzemskih trdnjav, ki so slične francoski verigi.

V smislu Goeringovega načrta bi nemški letalci brez vsake napovedi vojne čez noč sesuli vaa večja anglosaksa mesta — London, Birmingham, Leeds, Manchester, Glasgow, Aberdeen. Superiornost njene letalske armade je tako velika, da bi lahko v pol uri izvršila svoje delo in pomorila milijone angleškega prebivalstva s smrtonosnim plinom, eksplozivami in požigalnimi bombami. Angliji bi prizanesla le, če bi bila nevtralna v prihodnjem konfliktu.

Na sedmih Frisijanskih otokih severno od holandske obale so nacisti zgradili toliko podzemskih erodromov, da lahko opravijo vanje 5000 velikih bombnih in drugih vojaških letal. Vseh sedem otokov je bilo spreminjenih v podzemsko vojašnice in magazine.

Nacisti ki voditelji z generalnim štabom se prav dobro zavedajo, da se bodo istočasno morale nemške armade boriti proti Franciji, Angliji, Belgiji, Čehoslovakiji, Rumuniji in sovjetski Rusiji. Goeringov fantastični načrt določa, da nemška vzhodna armada s pomočjo poljske armade istočasno napade Čehoslovakijo. Čehoslovanska armada bi se po mnenju nacistev ne mogla ustavljati več ko deset dni. Po podjarmljenju dežele bi del Čehoslovakije dobila Poljska. Nato bi se nemška armada usula proti Balkanu. Njen cilj bi bil podjarmljenje Rumunije, odkjer bi se obrnila proti Rusiji, okupirala Odsoo ob Črnem morju in se razširila po južni Ukrajini.

Na zapadu in severu bi bila Rusija napadena z dveh strani. Poljsko-nemške armade bi navale v Ukrajino skozi malo Litvo in okupirale gornji del ruske žitnice. Istočasno bi se s Finske usula nad Leningrad in Kronštadt nemška zračna armada in (Dolje na 3. strani.)

Kanadski socialni kreditorji v kaši

Brez glave so ostali, ko jih je zapustil mesija

Edmonton, Alberta. — Kanadskim socialnim kreditorjem, ki so lansko leto dobili pod svojo kontrolo vlado te province, gre vse narobe. Pričele so jih obiliti velike solze še večje zmede, odkar jih je pustil na cedilu socialnega kredita, angleški major C. H. Douglas.

On namreč noče priti v Kanado, odnosno v Alberta, da bi nadzoroval pri gradnji utopije socialnih kreditorjev. Vsako grožnjo premijerja Aberharta raje v koš. Njegov zadnji odgovor na povabilo, naj za božjo voljo pride v Alberta, ako bo doživet tudi on sam popolnega diskreditiranja, je bil emiti: NE.

Vlada socialnih kreditorjev ostaja dobesedno brez glave. Nam, vsakemu je "za začetek" obljubila \$25 socialnega kredita, nekakšne penzije ali dividende, na mesec. Mase zdaj v bolj zahtevajo izpolniti te obljube. V provinčni kurnici je opozicija že prišla s redomom za nezaupnico vladi, ter noče izpolniti predvolilnih obljub.

In namesto "25 socialnega kredita za začetek", bodo Aberhartovi delci novih davkov, da je prišla na dan s programom, ki določa dva odstotni kupni davek na vse potrebne, zvišanje dohodninskega daveka, letno obdavčenje vozil, avtov in modifikacije gaso-kega daveka.

O kakšnih socialnih dividendah ni nobenega sluha v realnosti. O pač: prejšnji teden je islatura dobila osnutek za u-jevanje socialnega kredita. Ker so socialni kreditorji dobili govor od Douglasa, ki živi v Londonu, da on ne mara imeti njimi nobenega oprayka, do-ber bo vlada poslušala svojega ančnega svetovalca R. J. Ma-ria iz Montreaia, je bil panu- polozen na — policio.

Obljube najbrže še niso no-gega filozofa tako teple ka-ri so pričele tepiti tukajšnjega amierja Aberharta, ki je za-mljan pridigiranje za politiko. menje mas proti njemu in govi vladi je vedno večje. ko pridejo novi davki name- socialnega kredita "25 za-etek", se zna spremeniti v ar. Ne Aberhart niti kdo gi namreč ne ve, kako bi bi- mogoe uvesti socialni kredit. ni človek, ki ima recept, je- jor Douglas, toda on noče v- nado, ker nima upanja, da ga Aberhartova vlada poslu- sa.

tilni delavci izrekli s 500 gla- sovi večine za družbine pogoje, namreč za minimalno plačo \$9.60 na teden in za "stalno, mirno obratovanje," kar pome- ni, da so družbi obljubili, da bodo pridni in pohlevni. "U- gnani smo, če glasujemo za, in ugnani smo, če glasujemo pro- ti," je bil njih patetični kome- tar. Družba je po izidu glasova- nja obljubila, da bo v bližnji bodočnosti odprla tovarno.

To "prostovoljno" reducira- nje plač ni le lokalnega pome- na. Odmev te akcije bo slišati po vsej deželi, kjer so tekstilne tovarne. Pričakuje se, da bodo tekstilni magnatje tudi po dru- gih krajih Nove Anglije znižali plače, češ, da bodo lažje konku- rirali s tekstilno industrijo na jugu in bo torej več dela. Tek- tilni magnatje na jugu bodo storili isto, nakar bodo zopet na vrsti tekstilne tovarne na seve- ru. To se bo ponavljalo, dokle- ne bo prišlo do nove revolte strašno izkoriščanih delavcev.

Taka je usoda ameriških tek- stilnih delavcev pod kapitaliz- mom. Amoskeag Mfg. kompa- nija, največja tekstilna družba v deželi, pravi, da je bankrotira- na. Toda v boljših časih so nje- ni delničarji izrekli težke di- vidende vsako leto, na drugi strani pa niso bili delavci ni- kdar deležni drugega ko naj- nižjih plač v deželi. In zdaj gredo z dežja pod kap.

Hitlerjev odgovor Ligi Narodov je povzročil novo krizo

(Nadaljevanje s 1. strani.)

trig pred 16 leti, ki so deloma odgovorne za sedanjo evropsko krizo. Dokumenti vsebujejo kab- lograme, poročila in instrukcije, nanašajoče se na razmere na nemškem ozemlju, katerega je Francija okupirala po svetovni vojni. Iz teh je razvidno, da so skušali francoski diplomatje ob- držati ozemlje na desni strani reke Rene, oropati Nemčijo ve- likega teritorija, kjer so bogate zaloge premoga in železa in v ka- terem biva enajst odstotkov nemškega prebivalstva.

"Dokumenti vsebujejo zaupna poročila bivšega državnega taj- nika Colbyja, P. B. Noyesa, ki je bil ameriški opazovalec v po- renski komisiji, ameriškega po- slanika v Parizu in generala H. T. Allena, poveljnika ameriške okupacijske armade v Porenju. Noyes je resigniral, ko je bil in- formiran o francoskih naklepih, ki so med drugimi vključevali trajno okupacijo dela Porenja, kontrolo nad transportacijo in vmešavanje v notranje zadeve Nemčije. Noyes citira v svojem poročilu izjavo takratnega fran- coskega ministra Tardieuja, "da je bila določba glede francoske okupacije Porenja vključena v versajsko pogodbo kljub opo- ziciji angleškega premijerja Geor- geja in ameriškega predsednika Wilsona."

Nacijski načrt za uniče- nje trpeče Evrope

(Nadaljevanje s 1. strani.)

ju sesula. Na Finskem namreč nacijska Nemčija in Japonska gradita velike erodrome. Za to sodelovanje naj bi Finska dobi- la sovjetsko Kareljo. Načrt predvideva tudi okupacijo Mos- kve, kjer bi naciji posadili na tron Cirila Romanova, člana po- kojne carske rodbine, ki po Ev- ropi kuje zaroto proti sovjetom. Na vzhodu bi na Sibirijo udarili Japonci in jo okupirali kolikor bi hoteli. Tako sanjajo naciji.

Vse to se sliči ne le fantasti- čno, marveč blazno. Toda Go- eringov načrt predvideva prav to blaznost. Sestavljen je drzno in s hlačno preračunanostjo. Pred- videva uničenje velikega dela Evrope. Hitlerjev generalni štab, v katerem je Goering gla- va, smatra, da ga bo fašistična Nemčija lahko pričela izvajati spomladi leta 1939. Do takrat bo dovolj oborožena in priprav-ljena. Sedanji nemški glavarji se popolnoma zavedajo, da je to edina alternativa za vzdržanje svojega režima — ekspanzija in zedinjenje vseh Nemcev v Ev- ropi. Če tega ne izvedejo in spremene večjega dela Evrope v nacijsko pokopališče, bodo pa svoje opravile čim dalje bolj kritične gospodarske razmere v deželi in prej ali slej vrgle ob- tla nacijski režim.

Primeri izredno visoke starosti

Učenjaki pravijo, da lahko živi človek 158 let. — Tako starost je dosegla Francozinja Marie Pisu

Seveda ni izključeno, da so bi- le na svetu že starejše žene od te, o kateri pišemo, toda malo ver- jetno je, da bi se bile bahale s svojo starostjo, ker to ni žen- ska navada. Do dvajsetih let še nekako gre, potem si pa akoraj vsaka želi, da bi se ji leta usta- vila. Ni pa pravila brez izjeme in tako tudi Angležinja Katarina Plumketova ni skrivala svoje vi- soke starosti. Bila je vrstnica Byrona in Waltera Scotta; roje- na je bila 4. novembra 1820 in u- mrla je tik pred svojim 112. roj- stnim dnevom.

Plumketova je bila iz slavne irske rodbine. Njen oče lord Plumket je bil anglikanski škof v Tuamu in sin ministrskega predsednika parlamentarne uni- je s Anglijo v začetku preteklega stoletja. Z navdušenjem je pravila še zadnje dni svojega življenja o prijateljstvu svojega očeta z Walterom Scottom. Tudi sama je imela zelo rada slavne- ga romanopisca, saj ji je večkrat pripovedoval zanimive pravljice, da je kot otrok hitreje in slajše zaspala. Prvo potovanje je nasto- pila Katarina Plumketova na pr- vem parniku, ki je vozil med Ir- sko in Anglijo. Leta 1839 se je peljala iz Londona v Birming- ham. Pred smrtjo se je pogosto spominjala dogodke, ki se ji je bil vtisnil v spomin na kronanju kraljice Viktorije I. 1838 še kot mlade princeze. Tudi krimsko vojno je pomnila do svoje smrti.

Katarina Plumketova, rojena v Napoleonovih časih, je prežive- la pet pokolenj v Angliji. Bila je trd boj proti kratkim krilom in svobodnejšemu občevanju med ženskimi in moškimi spolom, kajti imela je stroge nazore o morali. Kaj neki bi dejala, če bi zdaj vstala od mrtvih? Trdila je, da navzlic sportni vzgoji in higijeni mlado pokolenje nima smisla za dolgo življenje. Ne verjamem, da bi mnoge izmed naših deklet do- segle mojo starost, ker si dela mladina sama preveč skrbi, je zatrjevala večkrat. Čeprav se je peljala s prvim vlakom in prvim parnikom, ni nikoli sedla v avto. Tudi kinematografe je sovražila. Radioaparata ni marala, ni- so ji ga mogli valiti.

Čeprav je dočakala tako visoko starost, ni bila najstarejša žena Evrope, niti sveta. Najsta- rejša žena v Evropi je umrla v avgustu 1935, bila je Kulie Pe- nyakova na Češkoslovaškem. Ta žena ni bila nikoli težko bolna in skozi cela desetletja je jedla ne- slane jedi. Dočakala je 122 let. Znani Zaro Aga je zatrjeval, da je star 164 let, toda dokazov ni imel, da govori resnico. Pač je pa doživel najmanj 120 let, kar je še vedno zelo visoka starost. Že šestkrat se je obravnavalo vprašanje, kako visoko starost more človek sploh doseči. Uče- njaki pravijo, da živi človek lah- ko največ 158 let. Tako visoko starost je dosegla Francozinja Marie Pisu, ki je umrla leta 1828. Thomas Pairen, o kate- rem je bilo točno dognano, da je bil rojen leta 1483, je umrl v Londonu 15. novembra 1635, star torej 152 let. Navzlic tem prime- rom izredno visoke starosti je treba priznati, da je izjema že starost 100 let.

1. septembra 1932 je prazno- vala stoletnico rojstva v Berli- nu rojena Wilhelmina Elmerso- va, ki je bila sicer radi bolne no- ge priklenjena na svojo sobico, toda njen spomin je bil vedno svež. Dobro se je še spominjala tik pred smrtjo nemirnih revo- lucionarnih dni iz leta 1848. Zanimiv pojav v življenju pre- težne večine zelo starih ljudi je, da se mnogo bolj spominjajo dogodkov iz davne preteklosti, kakor iz zadnjih let svojega živ- ljenja.

Leta 1926 je umrl v neki va- sici francoske Švice najstarejši Švicar, rojen 23. avgusta 1822 v Arnexu v kantonu Waadt Ja- cques Francois Baudat po ime- nu. Bil je sin siromašnega vi- nogradnika in tudi sam se je po- svetil vinogradništvu. Ko je bil star 95 let, je še nosil prst v vinograd in opravljal tudi dru- ga težka dela. Ko je praznoval stoletnico rojstva, mu je poslal državni svet kantona zaboj vi- na iz Villeneuve in starec, ki ni bil nikoli sovražnik alkohola, se je pošteno nalezal zlahtne kap- lijce. Dva dni pred smrtjo je zbolel, legel in za vedno zatisnil oči tako mirno in zadovoljno, ka- kor je živel.

Dobro mu želi . . .

"Mama, kje si pa spoznala oč- ka?"

"Ob morju. Rešil mi je živ- ljenje."

"Zakaj pa potem očka ne ma- ra, da bi se tudi jaz naučil pla- vanja?"

— (Humoristicke List, Praga.)

ko starost, ni bila najstarejša žena Evrope, niti sveta. Najsta- rejša žena v Evropi je umrla v avgustu 1935, bila je Kulie Pe- nyakova na Češkoslovaškem. Ta žena ni bila nikoli težko bolna in skozi cela desetletja je jedla ne- slane jedi. Dočakala je 122 let. Znani Zaro Aga je zatrjeval, da je star 164 let, toda dokazov ni imel, da govori resnico. Pač je pa doživel najmanj 120 let, kar je še vedno zelo visoka starost. Že šestkrat se je obravnavalo vprašanje, kako visoko starost more človek sploh doseči. Uče- njaki pravijo, da živi človek lah- ko največ 158 let. Tako visoko starost je dosegla Francozinja Marie Pisu, ki je umrla leta 1828. Thomas Pairen, o kate- rem je bilo točno dognano, da je bil rojen leta 1483, je umrl v Londonu 15. novembra 1635, star torej 152 let. Navzlic tem prime- rom izredno visoke starosti je treba priznati, da je izjema že starost 100 let.

1. septembra 1932 je prazno- vala stoletnico rojstva v Berli- nu rojena Wilhelmina Elmerso- va, ki je bila sicer radi bolne no- ge priklenjena na svojo sobico, toda njen spomin je bil vedno svež. Dobro se je še spominjala tik pred smrtjo nemirnih revo- lucionarnih dni iz leta 1848. Zanimiv pojav v življenju pre- težne večine zelo starih ljudi je, da se mnogo bolj spominjajo dogodkov iz davne preteklosti, kakor iz zadnjih let svojega živ- ljenja.

Leta 1926 je umrl v neki va- sici francoske Švice najstarejši Švicar, rojen 23. avgusta 1822 v Arnexu v kantonu Waadt Ja- cques Francois Baudat po ime- nu. Bil je sin siromašnega vi- nogradnika in tudi sam se je po- svetil vinogradništvu. Ko je bil star 95 let, je še nosil prst v vinograd in opravljal tudi dru- ga težka dela. Ko je praznoval stoletnico rojstva, mu je poslal državni svet kantona zaboj vi- na iz Villeneuve in starec, ki ni bil nikoli sovražnik alkohola, se je pošteno nalezal zlahtne kap- lijce. Dva dni pred smrtjo je zbolel, legel in za vedno zatisnil oči tako mirno in zadovoljno, ka- kor je živel.

Wilsonov jez v Muscie Shonau, ki ga je zgradila federalna vlada. Tu so velikanse na- prave za produkcijo električnega toka.

IZ PRIMORJA

STEVIŠNE ARETACIJE IN DENARNE KAZNI

Enajst aretacij je izvršila go- riška policija v Vojski pri Te- menici na Krasu. Aretiranci so obdolženi, da so grozili posestni- ku Ivanu Ferfolji.

Dve aretaciji. — Karabinerji iz Cerknega so aretirali 52-let- no Katarino Bevk zaradi tiho- tapstva in prekačenja meje. Dobil je 3 mesece zapore in 2.050 lir denarne kazni. Aretiran je bil tudi Tomaž Peternelj, star 54 let, doma iz Novakov, ker je tihotaplil in šel čez mejo. Dal so mu 3 mesece in 9 dni zapore in 2200 lir denarne kazni.

500 lir denarne kazni in povra- čilo vseh stroškov bo moral pla- čati Venceslav Pavlič, star 24 let, iz Cerknega, ker je tihota- pil cikorkijo, kavo in cigarete Drava.

Štefan Abram, star 28 let iz O- rehka pri Cerknem, je dobil za- radi tihotapljenja sladkorja, cik- orije in bega čez mejo 4 mesece in 12 dni zapore ter 3385 lir denar- ne kazni.

Štirje Tržačani padli v Abesiniji

Tržaški listi so priobčili dolg članek s fotografijami prvih štirih padlih v Abesiniji. To so: podnarednik Anton Albanese, ki je bil član znanega fašja pri Sv. Ivanu "Quis contra nos?", bil je

IZ PRIMORJA

STEVIŠNE ARETACIJE IN DENARNE KAZNI

dodeljen 46 pešpolku kot metalec ognja (lanciafiamme), vojak Boltar Anton, vojak avtomobil- list, miličnik 68 tržaške legije Viktor Pigatti in vojak-strelec v tanku Ignij Pez, ki je bil do- ma iz Skočjana ob Soči. Vse do- sedaj padle so z velikimi žrtvami in proslavitvami zelo dostojno počastili. Kaj bo pa z ostalimi padlimi? Morda jih bo dostoj- no zamokali . . .

Obmejno milico so porabili za do- polnitev polkov v Afriko

Trst, febr. 1936. — Kot poro- čajo iz naših obmejnih krajev, so oblasti obmejno milico zelo razredčile. Po posameznih posto- jankah so pustili le po nekaj mo- na meji, ostale pa so odpoklicali v notranjost Italije, kjer bodo baje dodeljeni posameznim pol- kom kot dopolnitev teh, in posla- ni bodo v Afriko na abesinsko bojišče.

IZ PRIMORJA

STEVIŠNE ARETACIJE IN DENARNE KAZNI

lo doslej zaman. Zda pa se je eden od ponarejevalcev ujel. Pri- šel je k branjevki na dolenj- skem kolodvoru v Ljubljani ter hotel plačati nekaj s ponareje- nim dvajsetakom. Ženica je fal- zifikat spoznala in poklicala stra- žnika, ki je mladega fanta areti- ral. Bil je to 24 let stari Anton Kastelic iz okolice Stične na Do- lenjskem. Priznal je, da je falzi- fikate delal s svojim bratom Ja- nezom. Ljubljanska policija je s- stikalo žandarmerijo izvršila pre- iskavo v Otečnem vrhu pri Ka- stelčevih ter našla modele in kovino za vlitvanje novcev. Are- tirani so bili še trije Antonovi bratje, Janes, Ignac in France. Vsi štirje so zdaj v ljubljanskih policijskih zaporih. Glavni kri- vec je pač Janes, ki je bil nekoč že obsojen zaradi podobnega de- ljanja: stare petkronske srebrni- ke je razpečeval za petdesetake. Ponarejenčki so bili zelo dobro izdelani in jih je bilo po zvoku in bleisku le težko ločiti od pravih novcev.

SLOVENSKA NARODNA PODPOL- NA JEDNOTA

izdala svoje publikacije in še poseb- no list Prosveta za koristi, ter po- trebno agitacijo svojih družtev in članstva in za propagando svojih i- dej. Nikakor pa ne za propagando drugih podpornih organizacij. Vsa- ka organizacija ima običajno svoje glasilo. Torej agitatorni dopisi in usnanila drugih podpornih organiza- cij in njih družtev naj ne pošiljajo lista Prosveta.

tekstilni delavci pod kapitalizmom

brezdeljem in gladom jih prisilili na spre- jetje redukcije

Manchester, N. H. — (FP) — zdaj največja tekstilna to- ma na svetu bo po šestih me- sah počivanja mogoče zopet čela obratovati v tem mestu. so je vsaj obljubila Amos- keag Manufacturing kompani- ja, ki je 6700 izsušenih in ubitih delavcev ter delavk z večino njene pogoje za znižan- je plač za 15% in za "stalno, mirno obratovanje."

Manchester, največje me- sto v New Hampshiru, je bil ve- dan, ko se je v mestni oro- gni vršilo glasovanje o dru- gih ponudbi. Zaprtje njene to- varne pred šestimi meseci ni le- lo na ceto 6700 slabo plača- delavcev, ki so od tedaj ži- varili ob bornem relifu, mar- je tudi vse mesto vrglo v težke. Nekaj dni od glasovanjem je vlada na- milila, da bo prisiljena skrečiti minimum tudi najpotrebnej- šne funkcije, če kmalu ne do odpreja velike tovar- ne pod velikim pritiskom vseh starih in državnih funkcio- narjev ter "boljših" ljudi so se zopet in sestradani teks-

tekstilni delavci pod kapitalizmom

brezdeljem in gladom jih prisilili na spre- jetje redukcije

Manchester, N. H. — (FP) — zdaj največja tekstilna to- ma na svetu bo po šestih me- sah počivanja mogoče zopet čela obratovati v tem mestu. so je vsaj obljubila Amos- keag Manufacturing kompani- ja, ki je 6700 izsušenih in ubitih delavcev ter delavk z večino njene pogoje za znižan- je plač za 15% in za "stalno, mirno obratovanje."

Manchester, največje me- sto v New Hampshiru, je bil ve- dan, ko se je v mestni oro- gni vršilo glasovanje o dru- gih ponudbi. Zaprtje njene to- varne pred šestimi meseci ni le- lo na ceto 6700 slabo plača- delavcev, ki so od tedaj ži- varili ob bornem relifu, mar- je tudi vse mesto vrglo v težke. Nekaj dni od glasovanjem je vlada na- milila, da bo prisiljena skrečiti minimum tudi najpotrebnej- šne funkcije, če kmalu ne do odpreja velike tovar- ne pod velikim pritiskom vseh starih in državnih funkcio- narjev ter "boljših" ljudi so se zopet in sestradani teks-

Vsak Potegljaj Manj Kisloben

LAHKA KAJA

BOGATEGA, ZRELEGA DELA TOBAKA

Petindvajset let je preiskovalni štab The American Tobacco Com- pany stalno delal, za proizvedo razmeroma finejšo cigareto — nam- reč cigareto, ki ima najmanj reskih sestavin, s izboljšano bogatostjo okusa — "LAHKA KAJA".

Po našem mnenju vključujejo Lucky Strike Cigarette številu pristnih temeljnih izboljšanj, in da vsa ta izboljšanja skupaj proiz- vedejo finejšo cigareto — moderno cigareto, cigareto, napravljeno iz bogatega, zrelega dela tobaka — Lahka Kaja.

Luckies — "IT'S TOASTED"

Zaščita vašega grla — proti draženju — proti kašlju

Luckies so manj kislobne

Zadnje kemične preiskujne kažejo, da imajo druge znane vrste preoblične kislobne nad Lucky Strike od 53% do 100%.

* Izdeli Parizem Od Neodvisnih Kemičnih Laboratorijev in Preiskovalni Štupa.

Preiskovalni štab The American Tobacco Company

BRANJE
LUCKY STRIKE
BRANJE
BRANJE
BRANJE

Copyright, 1936, The American Tobacco Company

Dolina meseca

ROMAN

Epital JACK LONDON—Poslovenil Vladimir Levstik

"Veš kaj, ne moreš si misliti, kolikaj pogrešam vseh tvojih lepih reči. Kaj bi bilo, če bi pisala Tomu, naj jih ekspresno odda? Kadar kreneva na pot, jih lahko spet pošljeva v shrambo."

Saxon je napisala pismo in ves tisti dan ji je srce od radosti prepevalo v prsih. Njen mož je bil še vedno njen ženin. In v njegovih očeh je zdaj spet igrala vsa tista stara luč, ki je bila v moreči dobi stavke kakor utrjena.

"Dokaj zalih žensk je tvojih, a ti jih vse posekaš, če jaz kaj vem," ji je rekel nekoč. In pri drugi priliki je vzkliknil: "Oh, kar na smrt te imam rad. A če ti ne pošljejo tistih reči, bo v tem kraju pogreb!"

Hall in njegova žena sta imela vsak svojega jezdnega konja; obe živali je redil lastnik carmelске konjarne in Billyja je seveda zmerom vleklo tja. Konjarna je vozila tudi pošto in potnike iz Carmela v Monterey in nazaj. Takisto je posojala kolesarje in velike gorske vozove, na katerih je bilo prostora za devet oseb. Z vozom vred je dajala tudi voznišča, in ker je teh večkrat zmanjkalo, so jeli kmalu pošiljati po Billyja. Postal je namestnik v konjarni. Pri takih prilikah je zaslužil po tri dolarje na dan; marsikatero družbo je vozil po sedemnajstmilkaj cesti skozi Carmelsko dolino in vzdolž obale k njenim razglednim točkam in zalivom.

"A večina njih so vražje ošabna sorta," je nekoč rekel Saxon, poročaje o ljudeh, ki jih je bil vozil. "Neprestano gospod Roberts sem in gospod Roberts tja, ceremonij brez konca in kraja, samo da ne bi pozabil, da imajo sebe za boljše od mene. Vidiš, saj prav za prav nisem hlapec, a vendar jim nisem dovolj dober. Voznik sem — tako nekaj v sredi med dninarjem in soferjem. Uh! Kadar jedo, mi dajo mojo malico posebej, ali pa potem. To niso rodbinski izleti kakor s Hallom in njegovo družbo. In ti, ki sem jih danes vozil, sploh niso imeli južine zame. V bodoče mi moraš vselej pripraviti mojo lastno malico. Za nič jim ne maram biti dolžnik, tem prekletem slevam. In od smeha bi te bila kap zadela, da si videla, kako mi je eden izmed njih hotel dati napitnico. Nič nisem rekel. Samo gledal sem ga, kakor da ga ne vidim, in se čez trenutek kakor po naključju obrnil proč; nerodno mu je bilo ko tristo vragov."

A zabavale so te vožnje Billyja vendarle, posebno takrat, kadar je namestu štirih težkih delovnih konj držal za vajeti štiri brze tekeče, z nogo na močni zavoji, in zavijal v ovinkih ali drevil mimo strmih skalnih prepadov in so preplašene potnice od strahu vreščale. In kadar je bilo treba presojati konje ali zdraviti bolne in poškodovane živali, je sam lastnik priznal Billyju prednost.

"Vsak dan bi lahko dobil pri njem stalno službo," se je mirno hvalil Saxon. "Povem ti, na deželi kar mrgoli zaslužkov za vsakogar, kdor je količkaj poraben. Stavim, da bi stari z obema rokama zagrabil, če bi mu zdajle rekel, da sem pripravil redno vozilo za šestdeset dolarjev na mesec. Sam mi je namignil. — In še nekaj! Ali veš, da se je vdano podpisani naučil novega posla? Seveda se je. Lahko bi šel kamorkoli za postiljona. Na nekaterih progah tam zgoraj pri jezerih vozijo s tremi pari konj. Če prideva kdaj v tisti konec, se zbratim s kakim voznikom, samo da dobim vajeti njegove šestorice v roke. In ti boš sedela zraven mene na kozlu. Ali bo šlo!"

Billy se je le malo zanimal za neštete debate, ki so jih imeli v Hallovi veliki družinski izbi. "Kakor da bi veter žvečil!" je rekel o njih.

Njemu se je zdelo to potratu dragocenega časa, ki bi ga lahko porabili za kvartanje, za to, da bi šli plavat, ali za rokoborbo na peščini. Narobe je bila pa Saxon vsa navdušena za to borbo besed, čeprav je kaj malo razumela in le bolj s čuvstvom spremljala razgovor, veselja, da se ji je časih po bliskovito zasvetilo, kako in kaj. A to, česar nikakor ni mogla razumeti, je bil pesimizem, ki se je tolikokrat pokazal. Divji irski dramatik je bil večkrat strahovito pobit. Shelley, ki je v betonski celici pisal veseloigre s petjem, je bil kroničen črnogledec. St. John, mlad pisatelj, ki je delal za mesečnike, je bil anarhist in vnet Nietzschejev učencec. Slikar Masson je bil pristaš nauka, da se na svetu vekomaj ponavlja isto — kar ohromel bi bil človek, ko ga je poslušal. In Hall, ki je bil navadno tako dobre volje, je znal prekositi vse druge črnogledce, kadar se je spravil na kozmiški patos verstva in na čenčavi antropomorfizem tistih, ki želijo, da ne bi umrli. V takih trenutkih je bilo Saxoni kar tesno med temi žalostnimi otroci umetnosti. Ni ji šlo v glavo, da bi mogli biti izmed vseh ljudi ravno oni tako obupani.

Neki večer se je Hall nenadoma lotil Billyja, ki jih je dotlej le megleno poslušal, razumel pa samo to, da se jim vidi vse v življenju gnilo in slabo.

"Nu, vi pogan, vi okorni, v meso uklenjeni vol, vi nezaljšano čudo domišljivosti in večnega zdravlja in veselja — kaj mislite o tem?" ga je vprašal.

"O, tudi jaz sem imel svoje skrbi," je odgovoril Billy počasi, kakor je bila njegova naveda. "Spoznal sem, kaj so slabi časi, se udeležil stavke, ki je bila zama, in zastavil uro, ko ni bilo ne za najemnino ne za hrano; stavkokaze sem tepel, sam sem bil tepen in v ječo so me vrgli, ker sem se vedel kakor norec. Če vas prav razumem, bi bilo zame veliko bolje, da sem fin prasec, ki ga pitajo za prodajo in ga ne mori nobena skrb, kakor pa človek, ki ga ščiplje v želodcu, ker ne ve, kako je svet napravljen, ali pa, ker neprestano ugiblja, čemu je vse to."

"To je dobra, o pitanem praacu," se je zamejal pesnik. "Kar najmanj vznemirjenja in kar najmanj napora — kompromis med nirvano in življenjem. Kar najmanj vznemirjenja, kar najmanj napora, to je idealno življenje: kakor morski klobuk, ki plava v mirni, mlačni, somračni vodi."

"A s tem se odrečete vseh dobrih reči," je oporekel Billy.

"Imenujte jih," je izvivalo rekel Hall.

Billy je pomolčal. Njemu se je zdelo življenje velika in plemenita stvar. Bilo mu je, kakor da bi ga roke bolele, ker ga ni mogel popolnoma zajeti mednje — in tako je jel, izprva še odveč, spravljati svoje čuvstvo v besede. "Če bi bil kdaj stali v ringu in se skozi dvajset roundov borili z možem, ki je bil takisto dober kakor vi sami, tedaj bi me razumeli, kaj mislim. Jim Hazard in jaz to čutiva, kadar plavava venkak skozi odboj in se v zobe smejeva največjim valovom, ki so kdaj treščili na obalo. In kadar prideva izpod prhe otrta in oblečena, s kožo in mišicami kakor svila, s telesom in možgani kakor šumeča, zvenčena svila..."

Obmolnil je in odnehal, tolikanj nezmoglega se je čutil, da bi izrazil misli, ki so bile v najboljšem primeru le meglene, čeprav so pomembne resnične, v spominu obnovljene dojme.

"Zdravo in krepko telo — ali veste kaj boljšega?" je onemoglo končal, čuteč, da ni povedal tistega, kar je hotel, in nekam v zadregi, ker ga je poslušalo toliko ljudi.

(Dalje prihodnjik.)

tu? Izberite si torej mene rajši nego koga drugega. Dobro srce imam: uredim vam stanovanje in pet tisoč vam bom dajal mesečno... To je za začetnico zelo lepo...

Hotela je zakričati nanj, da je lopov, podlež, da naj se pobere, pa jo je premagala sramežljivost in zahtela je kakor obupano dete.

— Moj bog, kaj ji pa je? No, kaj pa je z njo? — je šepetal Corbeul ves iz sebe.

Cez nekaj časa se ji je boječe približal. Umikala se je ihted ne prestando.

— Ne, ne bojte se — je dejal nežno. — Saj se vas ne bom dotaknil, nikar se ne bojte. Toda zakaj jočete? Napak sem storil, da sem vas poljubil brez dovoljenja, priznam. Izpil sem eden ali dva coctaila več nego bi bil smel, baš zato, da bi imel več poguma. Prav za prav nisem bil trdno prepričan, da ste tu... zato... toda ta prismojeni Lefardier in tudi drugi so se mi posmehovali in ponavljali: Končno moramo pomisliti, da jo je teta, če je Terezija res njena teta, pripeljala sem zato, da jo seznanim s svojo stroko. Njena treznost, njena priprosta obleka, to je samo na videz. Kmetiška nedolžnost, to je znano... Brez skrbi lahko greš k nji, tej mali se gotovo zdi, da si prepočasen... Nisem vedel, gospodična, ponavljam vam to.

— Ah, sram me je, sram me je — je ponavljala Germaina vsa iz sebe.

— Malo ste tudi sami krivi — je nadaljeval Corbeul. — Človek se vendar ne sme nastaniti pri taki ženski kakor je vaša teta, če...

Bil je ves nesrečen in zbežan, hotel ji je z očitajočo prizanesljivostjo prigovarjati; ni bil slab fant in to nerazumljivo odkritje ga je spravilo iz tira. V silni zadregi je čakal pojasnila.

In mlado dekle mu je v naglih, pretrganih stvkih povedalo svojo zgodbo in tudi zakaj je bila prisiljena ostati tu. Poslušal jo je ganjen, zdela se mu je lepša nego kadarkoli in spoznal je, da čuti do nje, ne da bi se bil zavedal tega prej, mnogo več nego samo telesno strast.

— Oprostite mi — je dejal končno. — Ne plakajte več. Imam sredstvo, s katerim dosežem odpustanje... Res je, sami veste to, da vas ljubim... Posebno zdaj... In prost sem, neodvisen. No torej, če hočete, vedite. Prosil bom vašo mater za vašo roko.

To je povedal nerodno, boječe, išoč čim spoštljivejšo obliko. Germaina je strmela, toda niti za hip ni dvomila, da govori iskreno.

— Hočete? — jo je prosil.

— V prekipenju radosti je pritrdila.

— To je pa res grozno — je pravila svoji zaupnici Pavlini Tereziji Trayvovi, ko je zvedela za to razvozljanje. — Zdi se, da je krepost vaših vendar le dobra... Nobeden izmed tepecev, kar jih poznam, me ni nikoli zasnuhl. Stari Barlinier je samec, temu še najbolj zamerim...

Zdravnik Vanu pove kako se obvarujete prehladov

Prehladov zdravstveni specialist je rekel, da 85% vseh ljudi v ti državi je prehladen. Priporoča, kot "glavno stvar" obvarovati se prehladov, da se jim uprejo s odpornostjo največkrat upote sadovito.

UGODNA PRODAJA

Dve stanovanjeka iz opeke zidana hiša blizu 27. in Troy ceste se proda za nizko ceno. Podstrešje, kopalnice, garaža in porč. Vsi davki so plačani. Cena samo \$3,200. Takoj je plačati \$1,200, ostalo vredimo. Oglasite se osebno na: 3135 S. Lawndale Ave., 2nd floor, Chicago, Ill.

—(Adv.)

"MOJ MALI DECEK JE BIL TAKO SUH - ZJOKALA SEM SE, KADAR SEM GA POGLEDALA"

"Nagovarjati sem ga morala, da je jedel, in nič, kar je pojedel, ni pomagalo, da bi pridobil na teži. Vedno bom hvalečna tisti materi, ki mi je povedala o Trinerjevem grenkem vinu."

Trinerjevo grenko vino je stro, zanesljivo družinsko zdravilo, ki odpravlja zaprtje, pline, nespečnost, slabost, neprijetne okuse in težave, zadržane s prebavnimi nerodnostmi, in navda s življenjem oslabele tebe. Dobite ga lahko v vsaki lekarni.

TRINERJEV ELIKSIR - GRENKEGA VINA

Joseph Triner Company, Chicago

Ali ste že naročili Prosveto ali Mladinski list svojem prijatelju ali sorodniku v domovino? To je edini dar trajne vrednosti, ki ga za mal denar lahko pošljete svojem v domovino.

Španski delavci v Madridu proslavljajo veliko zmago, ki so jo izvojevali pri nedavnih parlamentarnih volitvah.

Bonton pri telefonu

Češki napisal Karel Čapek

Stara knjiga o lepem vedenju, ki je svoje dni vzgajala naše babice in matere, bržčas se ni imela dovolj tesnih stikov s telefonom; zato je ostal telefon kakopak nevljudna in naollikana stvar, ki si do današnjega dne še zmerom ni ustvarila pravil za svoje lepo vedenje. Zlasti avtomatski telefon je nemara prav zato, ker je tako udoben, včasih kar prostaški.

Nerad bi nauke delil, zakaj zvečine so neuspešni; vendar bi rad telefonu samemu priporočil nekaj pametnih pravil, zlasti:

Prosimo potrpljenja...

1. Naj nas ne kliče brez potrebe. Današnji dan poje telefonski zvonec najpogosteje takrat, kadar smo v kopalni kadi, kadar se brijemo ali sedimo za mizo pri juhi ali smo pa — kakor pač pravimo — "trenutno" drugače zaposleni. Zlato pravilo telefona naj torej bo: Zapoj samo takrat, kadar nam prinaša veselo novico. Druge obdrži kar zase.

2. Če nas že kliče, naj vendar malo potrpi. Človek utesen biti takrat na lestvici in zabija žebelj v zid; tedaj ročno apustiš klavir na tla, splezaš po lestvici dol in stečeš k aparatu; toda še preden dvigneš slušalko, se je telefon naveličal čakanja, in tvojemu zasoplenemu "Halo, kdo tam?" se odzove še posmehljiv molk. Torej, tako se telefon ne bi smel obnašati. V življenju je vse polno takšnih okoliščin, ko človeku ni moči priti v piščali petih sekundah do aparata; in če pri tem ugotovi, da se kljub njegovi hitrici nihče več ne odzove, uide celo najmiroljubnejšemu človeku "Hara fiks" ali "da bi te...". skratka kar koli pač, česar bi olikan človek ne smel reči. Potem pa kuha še nekaj minut jezo na ves svet.

3. Telefon ni za krajšanje časa, temveč za varčevanje z njim; jednat naj bo ko brzojavka. Včasih moramo pri telefonu poslušati tako gostobeseden govor,

da se nam kar uho "vnamc". Nič ne greni življenja bolj, kakor če kličeš dvajsetkrat zapored isto številko in je ves čas zasedena s takimle gobezdačem. Takrat začne človek tako grdo preklinjati, da ni več spodobno. Največja vrлина telefona naj bo: jedrnatost!

"Halo, kdo tam?"

4. Telefon, ki kliče, naj se tudi prvi javi. Jaz sem svoje srce tako utrdil, da mu, če me kdo sprejme z besedami: "Halo, kdo tam?" prisrebno odvrnem: "Kaj vam to mar!" Prej se mi je včasih zgodilo, da me je telefon klical in takole dejal:

"Halo, kdo tam?"

"Tu Čapek!"

"Kdo?"

"Čapek!"

"Kakšen Čapek?"

"Ne vem, katerega želite. Tu-

kaj je čisto navadni Čapek."

"Kdo?"

"Čapek vendar. Č kakor Č. kovski. A kakor aspidistra, kakor poligamija..."

"Halo, ali je tam porodnišnica?"

"Ne. Tukaj je samo doba Čapek!"

"V porodnišnici?"

"Ne, v svojem stanovanju."

"Tristo rogatih, saj kličite vendar porodnišnico," se oglasi telefon.

"To je bržčas pomota," ga potlašim in že slišim, kako trdno divje slušalko na vilice.

Telefon naj ne bo torej sam za jezo; najprej naj pove kliču čvo ime; in če se že primeri pomota, naj vsaj "oprostite" ne — prav toliko truda stane, ven pa po nepotrebnem kliču ga vsaj malo potlači.

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Po sklepu 19. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveto h štete eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k eni naročnini. Prosveta stane za vse enako, za člana ali možčino \$5.00 za eno leto ali \$1.00 na teden. Ker pa člani še plačajo pri anasmentu \$1.30 za teden, se jim to štete k naročnini. Torej sedaj ni vroška, reči, da je list predrag za S. N. P. J. List Prosveta je vaša lastnina in gotovo je v vsaki družini, ki bi rad čital list vsak dan. Cena lista Prosveta je:

Za Zdrav. države in Kanado	Za Člora in Chicago
1 tednik in.....	1 tednik in.....
2 tednika in.....	2 tednika in.....
3 tednika in.....	3 tednika in.....
4 tednika in.....	4 tednika in.....
5 tednikov in.....	5 tednikov in.....
	nič
Za Evrope je.....	\$9.00

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Order v planu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

Pojasnilo:—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati do vsoto lista Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravništvo dati datum za to vsoto naročniku.

PROSVETA, SNPJ, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo pošiljam naročnino za list Prosveto vsote \$.....

1) Ime.....Čl. družina.....

Naslov.....

Ustavite tednik in ga pripišite k moji naročnini od slednjih članov družine:

2).....Čl. družina.....

3).....Čl. družina.....

4).....Čl. družina.....

5).....Čl. družina.....

Mesto.....Država.....

Nov naročnik.....Star naročnik.....

TISKARNA S.N.P.J.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vaitnice, tam knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugo.

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne. Cene rmerne, unijako zelo prve vrste.

Pišite po informacije na naslov:

S.N.P.J. PRINTERY

2657-59 SO. LAWDALE AVENUE
Telefon Rockwell 4964
CHICAGO, ILL.
Tam se dobe na željo tudi vse potrebne pohode

Koristna krepost

Frederic Boulet:

Germaina je bila mlado, plaho dekle, toda teoretično je pa le vedela nekaj o življenju in bila je zelo bistroumna. Kmalu je spoznala, kakšen je poklice, ki ga z velikim uspehom izvršuje njena teta, gospa Terezija Trayvova.

Ugotovila je, da je ne vzdržuje samo Barlinier, temveč še več drugih zelo bogatih gospodov. Zgrozila se je nad tem, toda skrivaj jo je to zanimalo in sama pri sebi je razmišljala, kaj naj stori. Ali naj piše materi, kako in kaj je pri teti? Toda mati bi jo —tudi če bi premagala sramežljivost, ki ji je branila pisati o tem — mati bi jo takoj poklicala domov in jo iztrgala iz tega obžalovanja vrednega okolja. Germaina bi tako znova padla v breme teli ubogi ženi, ki je že toliko žrtvovala za svoje otroke. In pa bodočnost njene študije, aola, v katero se je hotela vpisati, da bi prišla do zasluzka, ki bi ji zadostoval za preživljanje.

Ne, ničesar ne pove, tu pri teli ostane; zaklene se v svojo sobico pod pretvezo dela in prosila bo, naj ji nosijo jed v sobo, kjer

je od vsega oddaljena. Tako ostane dostojna in molče ob strani... Čez nekaj mesecev vstopi v zavod, kamor se pripravljajo: dotlej pa mora kar se da mirno prenašati čudne razmere, v katerih se žals.

Nesreča je hotela, da je imela Terezija Trayvova mehko srce in ne posebno bistre glave! Kmalu jo je ganila Germainina diskretnost in vztrajnost, s katero se je bila poglabila v svoje študije. Ta mala sirota se je ubijala z delom. Saj je vendar ni mogla imeti pri sebi kot siromašne sorodnice, morala se je tudi malo zabavati.

Krepost je lepa, je govorila mlademu dekletu, toda nič se ne sme pretiravati.

Zato je z najboljšim namenom na svetu tu pa tam pregovorila nečakinja, da jo je spremljala v gledališče k dostojnim predstavam, in vabila jo je na obed, kadar je imela dostojne goste na željo Barliniera, ki ni imel rad razuzdanosti.

Germainina lepota, tem večja in mikavnejša zaradi njene treznosti, je napravila na nekatere prijatelje gospe Trayvove globok vtis. Govorili so mlademu dekletu, najbolj se je ogreval za njo mladenič, ki ga je klicala Terezija Corbeul in ki je bil tempera-

menten, bogat samec lepe zunanosti.

Germaina se je zavedala položaja svoje tete, ne pa slabe luči, ki jo je metal ta položaj na njo samo.

Corbeul je bil prijazen, dvoril ji je, v tem ni videla nič slabega in bila je ponosna, da ji izkazuje toliko pozornosti. Minilo je več tednov.

Nekega večera, ko Terezija Trayvove ni bilo doma in je Germaina delala v svoji sobi, ji je prišel sluga povedati, da mladi Corbeul prosi, da bi ga sprejela, ker ji hoče povedati nekaj važnega.

Vatopila je k njemu v salonček malo začudena. Bil je v smokingu in zdel se je židane volje. Molče je vstal, jo objel okrog pasu in poljubil. Vsa goreča in užaljena ga je pahnila od sebe, da se je kar opotekel.

— No, kaj pa je to? — je dejal. Kaj vam pride na misel? Ta je pa dobra!

Predbelala je, sapo ji je zaprla, da ni mogla spraviti iz sebe nobene besede. On je pa nadaljeval:

— Dovolj dolgo sem se sukal okrog vas, mar ne? Bil sem obziren, rahločuten, toda zdaj bi bil še čas. Saj ste vendar zato tu, mar ne? Kaj bi sicer iskali